FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT GIUSEPPE TESAURO

fremsat den 11. december 1990 *

Hr. afdelingsformand,
De herrer dommere,

1. I den foreliggende sag er Domstolen blevet anmodet om at fortolke EØF-Traktatens artikel 30 og artikel 14 i Rådets direktiv 79/112/EØF af 18. december 1978 om tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om mærkning af og præsentationsmåder for levnedsmidler samt om reklame for sådanne levnedsmidler [1].

I henhold til direktivets artikel 14 skal medlemsstaterne drage omsorg for at forbyde handel med levnedsmidler på deres område, såfremt de i direktivets artikel 3 og artikel 4, stk. 2, foreskrevne oplysninger ikke er anført på et for køberen let forståeligt sprog, medmindre oplysningerne meddeles køberen på anden måde.

I Belgien bestemmer artikel 10 i kongelig anordning af 2. oktober 1980 — nu artikel 11 i kongelig anordning af 13. november 1986 — om mærkning af færdigpakkede levnedsmidler, som er udstedt til gennemførelse af direktivets artikel 14, at de oplysninger, der er foreskrevet i anordningens artikel 2 samt i særbestemmelser, i det mindste skal være affattet på det eller de sprog, der tales i det sprogområde, hvor levnedsmidlerne udbydes til salg.

2. Jeg skal kort gengive de faktiske omstændigheder. Selskabet Peeters, sagsøgte i hovedsagen, har hjemsted i Belgien i det flamsktalende område, hvor det forhandler mineralvand forsynet med etiketter, der alene er affattet på fransk eller tysk.

Sammenslutningen Piageme og en række selskaber, som importerer og forhandler mineralvand, fandt, at en sådan adfærd var i strid med belgisk lovgivning om mærkning og fremsatte i en sag om foreløbige forholdsregler ved Rechtbank van koophandel, Leuven, begæring om, at der under bødetvang nedlægges forbud mod selskabet Peeters' ovennævnte salg af mineralvand.

Da sagsøgte heroverfor gjorde gældende, at den påberåbte nationale lovgivning ikke var i overensstemmelse med Traktatens artikel 30 og artikel 14 i direktiv 79/112, besluttede den nationale ret at udsætte sagen og forelægge Domstolen et præjudicielt spørgsmål.

3. Inden jeg behandler realiteten, skal jeg ganske kort se på spørgsmålet om Domstolens kompetence til at besvare det af den nationale ret forelagte spørgsmål.

Sagsøgerne i hovedsagen har nemlig anført, at spørgsmålet om, hvorvidt de belgiske bestemmelser er i strid med direktivet, kun opstår, såfremt det for den nationale ret godt-

* Originalsprog: italiensk.
1 — EFT L 33, s. 1.

gøres, at køberne er sikret effektiv oplysning, selv om oplysningerne ikke er affattet på det sprog, der tales i det område, hvor produkterne udbydes til salg.

Da den forelæggende ret ikke forinden har undersøgt, om det forholder sig således, er Domstolens besvarelse af det præjudicielle spørgsmål ikke nødvendig for at afgøre en tvist, som på dette trin snarere vedrører undersøgelsen af, om forbrugeren er i stand til at forstå oplysninger, der er angivet på et andet sprog end hans eget.

4. Jeg skal her blot henvise til Domstolens praksis [2], hvorefter det inden for rammerne af kompetencefordelingen mellem de nationale retter og Domstolen tilkommer den nationale ret, som behandler tvisten, og som har ansvaret for den retslige afgørelse, der skal træffes, på grundlag af en fuldstændig prøvelse at vurdere både nødvendigheden og relevansen af de spørgsmål, som forelægges Domstolen.

Når sådanne spørgsmål vedrører fortolkningen af en bestemmelse i fællesskabsretten, er Domstolen derfor i princippet forpligtet til at træffe afgørelse herom uden nogen undersøgelse af de omstændigheder, som ligger til grund for de nationale retters forelæggelse af spørgsmålene.

Dette gælder dog ikke, såfremt det er klart, at proceduren efter Traktatens artikel 177 er anvendt i strid med sit formål for at få Domstolen til at træffe afgørelse om en konstrueret tvist, eller såfremt det er åbenlyst, at den fællesskabsretlige bestemmelse, som er forelagt Domstolen til fortolkning, ikke finder anvendelse.

Det fremgår imidlertid ikke af sagen, at nogen af de nævnte situationer foreligger, og jeg mener derfor ikke, at der i den foreliggende sag kan rejses begrundet tvivl om Domstolens kompetence.

5. Når der herefter ses på realiteten, fremgår det umiddelbart, at den omhandlede bestemmelse er mere restriktiv end direktivets artikel 14, idet den nationale bestemmelse ved sit absolutte krav om anvendelse af det sprog, der tales i det sprogområde, hvor levnedsmidlerne udbydes til salg, i modsætning til den fællesskabsretlige bestemmelse ikke giver mulighed for eventuelt at anvende et andet for køberen let forståeligt sprog og heller ikke, som alternativ til sprogkravet, tillader, at forbrugeroplysningen sikres på anden måde.

Sagsøgerne i hovedsagen har imidlertid anført, at medlemsstaterne ifølge direktivets artikel 14 skal forbyde salg af levnedsmidler, der ikke opfylder de i bestemmelsen fastsatte krav med hensyn til forståeligheden af de ved hjælp af mærkning givne oplysninger, hvorimod medlemsstaterne ikke ifølge bestemmelsen skal tillade en hvilken som helst mærkning, når blot indholdet er let forståeligt for køberne.

2 — Jf. navnlig dom af 8.11.1990, sag C-231/89, Gmurzynska, Sml. I, s. 4003, præmis 19, 20, 22 og 23, og dom af 18.10.1990, sag C-297/88, Dzodzi, Sml. I, s. 3763, præmis 34, 35, 39 og 40.

6. Dette argument er næppe holdbart, idet en sådan fortolkning af ordlyden i virkeligheden ikke tager tilstrækkeligt hensyn til den mere generelle sammenhæng, hvori bestemmelsen indgår.

For det første må der tages hensyn til, at direktivet, som indeholder generelle og horisontale fællesskabsregler, der gælder for alle levnedsmidler, blev udstedt med henblik på at forbedre det fælles markeds funktion og fremme de frie varebevægelser og samtidig sikre en korrekt oplysning og tilstrækkelig beskyttelse af forbrugerne[3]. Ifølge direktivets artikel 15 kan medlemsstaterne nemlig ikke ved anvendelse af ikke-harmoniserede nationale bestemmelser for mærkning af og præsentationsmåder for levnedsmidler forbyde handel med levnedsmidler, som er i overensstemmelse med de i direktivet fastsatte regler.

For det andet skal det understreges, at direktivets bestemmelser under ingen omstændigheder kan fortolkes således, at de kan føre til en begrænsning af de rettigheder, som borgerne umiddelbart kan støtte på Traktatens artikel 30.

For så vidt angår denne traktatbestemmelse, har Domstolen allerede haft lejlighed til at fastslå, at hensynet til forbrugerbeskyttelsen, som kan begrunde kravet om bestemte betegnelser og oplysninger, ikke foreligger, såfremt oplysningerne på produktets originale etiket er lige så oplysende som mærkningen ifølge medlemsstatens lovgivning og er forståelige for denne stats forbrugere[4].

Det er nemlig klart, at selv om en pligt til at anføre visse oplysninger på nærmere angiven måde, ikke helt udelukker import af produkter med oprindelse i andre medlemsstater, eller som er i fri omsætning dér, kan et krav herom vanskeliggøre salget af disse produkter, navnlig ved parallelimport; et sådant krav kan derfor ikke anses for foreneligt med Traktatens artikel 30, medmindre det faktisk er begrundet i det almindelige hensyn til forbrugerbeskyttelse. Direktivets artikel 14 skal derfor ikke blot fortolkes således, at medlemsstaterne er forpligtet til at sikre, at forbrugeren får de nødvendige oplysninger, men også således, at bestemmelsen fastsætter den måde, hvorpå denne grundlæggende ret sikres, samt grænserne herfor, således at samhandelen ikke hindres urimeligt.

7. Inden for rammerne af en præjudiciel sag tilkommer det den nationale ret at vurdere faktum med henblik på at forstå, om forbrugeren i den foreliggende sag er sikret de nødvendige oplysninger, idet retten med henblik herpå skal tage hensyn til, at henvis-

3 — Jf. anden, tredje, fjerde og syvende betragtning.

4 — Jf. navnlig dom af 22.6.1982, sag 220/81, Robertson, Sml. s. 2349, præmis 11, 12 og 13, og dom af 16.12.1980, sag 27/80, Fietje, Sml. s. 3839, præmis 10, 11 og 12.

ningen til et let forståeligt sprog, når henses til formålet med den omhandlede fællesskabsretlige bestemmelse, ikke så meget går på den sproglige forståelse som sådan som på muligheden for at tyde det konkrete indhold af de på etiketten angivne oplysninger. Med henblik herpå skal retten dernæst tage hensyn ikke blot til landets eventuelle flersprogethed, men navnlig også til produktets art og forbrugerens kendskab hertil samt til, om produktet optræder i andre former for emballage med de krævede oplysninger i et lettere forståeligt sprog, som kan muliggøre en slags oversættelse ved sammenligning [5].

8. Jeg skal herefter sammenfattende foreslå Domstolen, at det af Rechtbank van koophandel, Leuven, forelagte spørgsmål besvares således:

»Artikel 14 i direktiv 79/112/EØF skal fortolkes således, at den er til hinder for, at der i henhold til nationale regler skal anvendes et bestemt sprog ved mærkning af levnedsmidler, uden at der gives mulighed for anvendelse af et andet sprog, der let forstås af køberne, eller for, at køberne sikres de nødvendige oplysninger på anden måde.«

5 — Det bemærkes i denne forbindelse, at Correctionele Rechtbank, Mechelen, ved afgørelse af 28.9.1987 vedrørende salg af Coca Cola-flasker forsynet med en etiket affattet på tysk fastslog, at dette var i overensstemmelse med artikel 14 i direktiv 79/112, og at artikel 10 i kongelig anordning af 2.10.1980 ikke fandt anvendelse (jf. *Journal des tribunaux*, 1988, nr. 5448, s. 48). Denne afgørelse blev imidlertid indbragt for Hof van beroep, Antwerpen, som endnu ikke har truffet afgørelse i sagen. For så vidt angår tilsvarende afgørelser fra nederlandske retsinstanser, der anvender ovennævnte kriterier, henvises til Van Bunnen: »L'emploi des langues dans l'étiquetage et le droit communautaire«, *Journal des tribunaux*, 1988, nr. 5448, s. 41.